

Fin flyt under barnehagen

Anmeldelse: Maja Løvland

En representativ del av Oslos barnehagebarn og jeg hadde en kvalitetsopplevelse sammen på Dramatikkens hus forleden. Under barnehagen av Eirik Fauske er andre forestilling ut i et barneteaterprosjekt de har kalt Tre episoder for barn.

Under barnehagen er en luftig, leken og lett liten forestilling og samtidig er den universell. Jeg forestiller meg at den har oppstått av et enkelt spørsmål fra et barnehagebarn til en arkitektfar som sitter og tegner en barnehage – *er det helt dødt under barnehagen, pappa?* Pappaen mumler noe til svar, barnet ser på pappaens rettvinklede trekant, de rette linjalene og stramme mine. Så begynner "ekspedisjonen" innefra et barns hode. Fra et barns perspektiv har de laget en magisk og universell fabel over livet, døden og hva som egentlig skjer under barnehagen.

Barnet starter en lek: Alt under der begynner plutselig å leve. Kloakkrør, strømkabler og betong våkner. Plutselig vaier vakre trær i vinden, fugler flyr og dyr springer rundt. Pappaen tegner ikke døde ting under barnehagen lenger. Plutselig er det dyr og fossiler som våkner til liv og til egne historier. Vi leker med giraffen og hvalen, og ikke minst den lille fugleungen. Vi leker at vi er arkeologer, fugler og trær. Her er vi barn som leker det vi ser og hører om. Sånn er denne forestillingen, den følger impulsene. Og 1,2,3, så reiser vi av sted - i en vimsete og sommerkledd dramaturgi - uten logiske overganger, for det er det jo ingen vits i, synes barnehjernen.

Barbente og avslappede tok de to skuespillerne imot oss, Jonas Delerud og Morten Olaussen. De hilste og smilte, småpratet lett med barna før de startet historiefortellingen. Helt enkelt startet de med å legge seg ned og lytte til gulvet, under der hørte de mange lyder som de visualiserte med kroppen. En lyd ble til en bevegelse med foten, så til en morsom dans, som plutselig ble til en rytmisk enhet. Ikke noe krampeaktig overdrevet barneteaterspill fra de to, men et naturlig, behagelig pedagogisk nivå. I enkle omgivelser, helt nedskrellet og elegant beveget de seg i det firkantede lyset. Nesten like absurde som Pompel og Pilt, like gode til å lage fine lyder med munnen, men ikke like skumle. Og hvem var disse to skuespillerne? Bare to som fortalte historien, vel. Kjedelig voksenspørsmål!

Kommunikasjon på høyt nivå

Hvordan skal man kommunisere med denne aldersgruppen 3-5 år? Her er lite tekst, korte replikker og lite verbal kommunikasjon, men desto mer av det non-verbale. Det er noe universelt over måten de har løst det på her. Det var noe intuitivt og grunnleggende teatralt i denne sceneteksten, som fikk meg til å tenke på mimesisbegrepet og dets to viktige aspekter - gleden ved lek og gleden ved læring. Etterligning av handling er barns måte å kommunisere på. En kroppslig etterligning, speiling, er det vi driver med før vi får språk, fra babyen ligger på stellebordet og speiler grimaser. Publikum var på banen og hermet etter bevegelser og lyder skuespillerne gjorde momentant. Forestillingen funket best nettopp der hvor barna kunne herme, i den non-verbale kommunikasjonen, der hvor de ikke trengte å gå omveien om språket. I det verbale, der hvor de skulle lytte og reflektere, der glapp konsentrasjonen mer. Men de var veldig oppmerksomme, synes jeg, mer enn man kan forvente.

Men det var fine dialoger for barna å leve seg inn i, for eksempel hvor de to sitter tett sammen foran på scenen og leker giraffen og hvalen, og de prøver å huske hvordan livene deres hadde vært og hvordan det skjedde at de våknet av at giraffen hadde hodet sitt inni hvalmunnen og fossilet av en fugleunge i magen. Og i en nydelig scene hvor fuglepappaen skal oppdra fugleungen til å bli ordentlig fuglemann, der var det full forståelse fra et kompetent publikum. De skjønnte alt, intuitivt. Og jeg også..

Alle de forskjellige og overraskende virkemidlene passet fint inn i denne historien, bl.a. teatersportinspirerte øvelser, som synkrontale. Det humoristiske virket også veldig selvfølgelig, kroppslig humor er universell humor som flyr over språklige og kulturelle grenser som en fugl. Barn ler av voksne som hylgråter, at voksne plutselig oppfører seg som barn. Barn ler av voksne som ikke er de de gir seg ut for å være, barn ler av statusendringer og maktforhold som snus opp-ned. De ler av grimaser og bevegelser. Men de ler ikke nødvendigvis av verbale historier. Det er som om de skjønner det menneskelige i stor grad, ser våre svakheter, folk i trøbbel som skjuler seg bak en fasade, og mye, mye mer, de ser det rett inn i kroppen. Det var ingenting forvirrende her, alt var veldig klart og visuelt. Det var bare ikke noe kronologisk over det.

En naturlig filosofi

Også har vi den lille fuglungen, vi blir liksom litt kjent med den lille fuglungen. Den representerer noe veldig fint. Den er både over og under torva, bokstavelig talt. Den er helt fersk og har en ekstremt bratt læringskurve denne dagen den er født på. Den må lære å fly, den vil lære å fly, men den vet også at det blir fatalt. Den krasjer i et vindu i barnehagen og dør, men den vet ikke at den er død så den fortsetter å leve. Den kan bevege seg både under barnehagen og over bakken i denne leken. Den krasjer flere ganger inn i vinduet, eller er det den samme gangen? En gang fra barnas perspektiv, så fra fuglungens perspektiv og så en gang gjennom de andre fuglenes perspektiv. Det var en kjempefin detalj i stykket da fuglungen overraskende ikke krasjet i vinduet, men plutselig var vinduet åpent og så fløy den inn i barnehagen i stedet, ut i salen blant publikum, som da blir inne i barnehagen. Ja, plutselig kan vinduet være åpent og plutselig kan jorda bevege seg, slik er det.

Kanskje er det slik at jorda er et kjempestort dyr som beveger seg og de andre dyrene sitter oppå? Kor skal vi? roper dyrene. Det vet vi ikke. Det er så herlig, barns fullstendig overgivende holdning til det logiske og målrettede. Vi voksne skal alltid vite – Hvor skal vi? Hvorfor ditt og hvordan datt. Mens barn bare reiser med, for det er reisen som er gøy og målet er uvesentlig. Litt som dramaturgien her, den vimsete innfallsmetoden, for er det ikke slik livet er da? Det var ikke fuglen som døde, men huset som drepte fuglen. Det var huset som sto i veien.

Forestillingen fremmet filosofiske tanker. Den virket som en inspirasjon til å få barn til å filosofere over det å leve, om tid og over døden, og at det er mye gammelt liv og historier under bakken som de kan grave i. Samt å legge godt merke til alle fuglunger rundt seg. Det er en god moral.

Etter forestillingen spurte de to skuespillerne publikum – er det dødt under barnehagen? -*Nei*, roper en. -*Ja*, roper en annen. - Så dere noen dyr da? *Ja, en apekatt*, roper en. *Ja, en elefant*, roper en annen. Dyr som jo ikke var med i forestillingen. Det er herlig, og det viser at fantasien deres har gått videre og at forestillingen funket, tenker jeg.